

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Copingové strategie jedinců se zkušeností střídavé péče

AUTOR/KA: Štěpánka Janusová

Bakalářská práce cílí na téma vyrovnávání se dětí se střídavou péčí. Autorka prostřednictvím kvalitativní studie zjišťuje, jaké strategie sledovaní jedinci využívali k tomu, aby byli schopni zvládnout náročnou situaci střídavé péče. Domnívám se, že nadpis práce není dobře zvolený, jelikož zakládá očekávání, že budou řešena specifika copingových strategií jedinců, kteří prošli střídavou péčí, nikoli copingové strategie zvládnutí nároků střídavé péče.

Z hlediska tématu považuji téma za aktuální, s jistým aplikačním potenciálem pro praxi odborníků zabývajících se tématem porozvodového uspořádání péče o děti.

Práce má standardní strukturu, je členěna na teoretickou a empirickou část. V teoretické části jsou řešena témata týkající se funkce rodiny, porozvodového uspořádání a copingových strategií. Rámec, který tím studentka vytváří je dostatečný k tomu, aby se čtenář v tématu zorientoval. Oceňuji práci s teoretickými zdroji a jejich obohacení o empirické studie na dané téma. Kladně hodnotím i jasný, strukturovaný přehled možných forem péče o děti s reflexí jejich relevance či využitelnosti v českém prostředí. Třetí kapitola zaměřená na coping by dle mého názoru snesla určité zestručnění, autorka zde postupuje od teorií copingu, přes výzkumy copingu k specifickým u dětí. Domnívám se, právě specifika copingových strategií u dětí by měla být, po stručném přehledovém úvodu, hlavní částí této kapitoly, i když jsem si vědoma, že malý rozsah je způsobený výrazně nižším počtem studií k tématu. O to víc hodnotný by byl autorčin vhled a určité přemostění mezi copingem u dospělých a dětí.

Empirická část pak stojí na kvalitativní studii analyzující data získaná od 4 respondentů. Autorka uvádí, že: „Hlavním tématem této bakalářské práce je střídavá péče o děti v rodinách, které prošly rozvodovou situací. Těžiště výzkumné části leží v analýze výpovědí jedinců, kteří jako děti střídavou péčí zažili na vlastní kůži.“ Znamená to tedy, že hlavním akcentem práce byla analýza zkušenosti se střídavou péčí, nikoli copingové strategie? Zde se dostávám k jistému zmatení, které popis uchopení výzkumné studie vyvolává. Na druhou stranu je ale třeba uvést, že jinak studentka popisuje své výzkumné postupy strukturovaně a přesvědčivě, jen hlavní zájem vidím spíše v analýze náročnosti a podob střídavé péče než v copingových strategiích vyrovnání se s ní.

Vysoce hodnotím práci s daty, k čemuž je nutné neomezit se pouze na samotnou práci, ale věnovat pozornost i přílohám. Tam je rozpoznatelná pečlivost studentky při zpracování dat a snaha nezahltit čtenáře výpověďmi respondent, ale přiměřeně podpořit svá zjištění. Nedokončené věty, které studentka použila pro druhou část své analýzy, jsou jistě dobrým prostředkem zjišťování strategií v náročné situaci, jako je střídavá péče, nicméně by některé otázky nahradila takovými, které přímo směřují k realitě střídavé péče. I přesto však lze najít v práci dost podkladů pro odpověď na otázku: „Jak se respondenti během střídavé péče vyrovnávali se zátěžovými situacemi?“ (viz s. 54). Tím se dostávám k diskuzi závěrů práce. Na uvedenou otázku v podstatě nebylo odpovězeno, byly diskutovány limity, ale zjištěné výsledky byly uvedeny až v Závěru. Zde opět spatřuji cíl studentky spíše v analýze střídavé péče a hodnocení její vhodnosti v rámci porozvodového uspořádání, než v analýze copingových strategií. Skupiny strategií, které byly na základě odpovědí respondentů zjištěny, jejich podrobné vysvětlení a dopad na život dítěte by přitom mohly být přínosné pro pochopení náročnosti střídavé péče pro rodiče a orgány upravující porozvodovou péči.

Z formálního hlediska jsem neshledala větší problémy. Práce vyhovuje po všech stránkách nárokům kladeným na bakalářskou práci, je třeba také zdůraznit zaujetí studentky pro téma a poměrně rozsáhlé zastoupení českých i zahraničních zdrojů, se kterými pracovala. Práci doporučuji k obhajobě.

Námět k obhajobě:

Mohla by se studentka zamyslet nad tím, jaké nedokončené věty by bylo možné přidat tak, aby cílily přímo na strategie zvládání střídané péče u dětí?

Dne 5. 9. 2019

PhDr. Hana Sotáková